

Примљено: 24.06.2016.г.			
Орг. јед.	Б р о ј	Прилог	Вредност
04	380	—	—

**УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ – КОСОВСКА МИТРОВИЦА
НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ УЧИТЕЉСКОГ ФАКУЛТЕТА
У ПРИЗРЕНУ - ЛЕПОСАВИЋ**

На основу члана 123. став 4. и члана 55. став 6. Закона о високом образовању Наставно – научно веће Учитељског факултета у Лепосавићу донело је Одлуку број 04-360 од 22.06.2016. године о именовању Комисије за писање извештаја о оцени урађене докторске дисертације под називом „Успешност усвајања картографских садржаја и перцептивне способности ученика млађих разреда основне школе“ кандидата мр Дејана Радивојевића, у саставу:

1. Проф. др Александар Милојевић, редовни професор Учитељског факултета у Призрену - Лепосавић,
2. Проф. р Сефедин Шеховић, редовни професор Учитељског факултета у Београду,
3. Доц. др Слађана Видосављевић, доцент Учитељског факултета у Призрену - Лепосавић.

Комисији је стављен на увид досије кандидата, који се води у оквиру постдипломских студија на Учитељском факултету, са биографијом, пројектом докторске дисертације, пријавом докторске дисертације, одлуком о одобрењу докторске дисертације и свим осталим потребним документима. Исто тако, Комисија је обавила стручне консултације са кандидатом, ан основу чега, Наставно-научном већу Учитељског факултета подноси следећи

ИЗВЕШТАЈ

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Дејан Радивојевић. Рођен 24. 09. 1972. године у Зајечару. Живи у Књажевцу, где је завршио основну школу 1987. године.

На Педагошкој академији у Пироту, завршио је четворогодишње школовање 1991 године. На матурском испиту из Географије на тему „Земљина кретања и њихове последице“ добио оцену 5 (пет) и стекао средњу стручну спрему просветне струке и звање: сарадник у настави.

Исту академију, као редован студент, завршио је са просечном оценом 8,36 (осам и 36/100). Дана 01. 12. 1993. године дипломирао је са оценом 10 (десет). Дипломски рад је радио из Методике наставе физичког васпитања на тему „Погледи филозофа и педагога на физичко васпитање деце“. Тиме сам стекао шести степен стручне спреме и стручни назив: наставник разредне наставе.

Студије на Учитељском факултету у Врању завршио је са просечном оценом 8,04 (осам и 4/100). Стекао је седми степен стручне спреме и стручни назив професор разредне наставе дана 08. 07. 1999. године. Дипломски испит из Методике наставе природе и друштва одбранио је са оценом 10 (десет) на тему „Географски садржаји у настави природе и друштва, познавања природе и познавања друштва“. Ментор је био тадашњи декан Учитељског факултета проф. др Бора Станимировић.

Постдипломске студије на Учитељском факултету у Лепосавићу, као наставак укупног рада и ангажовања у школи на побољшању квалитета рада и услова за рад, ван школе на очувању природне средине и жеље да стекне шире стручно образовање и бољу основу за образовно-васпитни рад завршио је са оценом 9,88 (девет и 88/100). Дана 18. 12. 2012. године одбранио је магистарску тезу под називом „**Специфичности реализације садржаја из области географије у настави природе и друштва**“ и на основу тога стекао академски назив магистра методике наставе природе и друштва. Ментор за израду рада био је дотадашњи декан Учитељског факултета проф. др Радивоје Кулић.

Своју радну каријеру започео је одмах по завршетку Педагошке академије. Радио је у школи „Тимочки партизани“ у Књажевцу у другом полугодишту школске 1993/94. године и 1994/95. године. Након тога одлази на одслужење војног рока, а по повратку запослење налазим у школи „Дубрава“ у Књажевцу, у другом полугодишту школске 1996/97. године, најпре на замени, а од школске 1998/99. године и у сталном радном односу. Радио је као учитељ у издвојеним одељењима ове школе (у Горњој Каменици, Кални и Балта Берировцу), у комбинацији од два, три или четири разреда, непуних шест година.

У септембру месецу 2002. године постављен је за директора Основне школе „Дубрава“. Суочио се са изазовима организације наставе и укупног рада у школи са 650 ученика и 90 запослених, од којих преко 60 у настави, и то у матичној школи у Књажевцу и још десет издвојених одељења, од којих су два била осморазредна. Настојао је да школа стекне углед и ауторитет, па је тако постала препознатљива по својим програмима, резултатима рада у настави и ваннаставним активностима. Школа је у то време реформи била укључена у „талас Б“ и била међу ретким школама у Србији које су учествовале у изради реформског процеса. Школа је за реализацију Школског развојног плана добила средства од Светске банке. Започета је сарадња са многим школама у Србији, али и са суседном Бугарском, са школом „Васил Левски“ из Белоградчика.

Тада је био укључен у општинске тимове и комисије за спречавање малолетничке деликвенције, доделу општинских стипендија и израду Локалног еколошког акционог плана. По истеку мандата, од школске 2006/07. и године поново ради као учитељ у истој школи.

Од јануара 2016. године директор је ОШ „Младост“ – Књажевац.

Заинтересован је за питања наставног рада и наставне теорије. Нарочито поље његовог интересовања представља методика наставе Природе и друштва и посебну пажњу у свом раду поклања овом предмету.

До сада је објавио следеће радове:

1. Милојевић, А., **Радивојевић, Д.** (2013): *Карактеристике ставова наставника према реализацији географских садржаја*, Педагогија, Вол. 68, број 4, страна 640-657, Београд;

2. Лилић, Љ., Алексић, Д., Радивојевић, Д. (2013): *Релације когнитивних способности и ранга такмичења фудбалера*, Спорт - наука и пракса, Висока спортска и здравствена школа, Вол. 3, број 1, Београд;

3. Радивојевић, Д. (2014): *Однос учитеља према потешкоћама у усвајању садржаја из географске науке*, Зборник радова Учитељског факултета Призрен – Лепосавић, Универзитет у Приштини – Учитељски факултет Лепосавић, број 8, Лепосавић

ДОКТОРСКА ДИСЕРТАЦИЈА

Докторска дисертација под називом „Успешност усвајања картографских садржаја и перцептивне способности ученика млађих разреда основне школе“ кандидата мр Дејана Радивојевића, је из поља друштвено-хуманистичких наука, научне области педагошке науке и уже научне области методика наставе природе и друштва.

Значај и допринос докторске дисертације

Докторска дисертација мр Дејана Радивојевића бави се питањима обраде садржаја из области картографије у оквиру наставе природе и друштва и питањима развоја перцептивних и спацијалних способности ученика млађих разреда основне школе које су кључне при реализацији наведених наставних садржаја као и при сналажењу и оријентацији у непосредном окружењу. У дисертацији се интердисциплинарним приступом расветљава значај перцептивних способности за разумевање непосредног окружења и за његово симболичко представљање картографским знацима на географској карти као и значај активних метода наставе при упознавању наставних садржаја из картографије у млађим разредима основне школе.

Значај докторске дисертације огледа се у испитивању повезаности активних метода наставе при реализацији садржаја из области картографије и способности оријентације и сналажења у простору и перцептивних способности, те њиховог утицаја на усвајање картографских садржаја. Циљ докторске дисертације усмерен је ка утврђивању тога у којој се мери реализацијом картографских садржаја применом активних метода учења, односно поступком који обезбеђује пуну активност ученика, постиже побољшање успешности ученика у усвајању датих садржаја и њихова повезаност са перцептивним способностима ученика млађих разреда основне школе, а све у односу на доминантне наставне методе у нашим школама. Циљ је, такође, и утврђивање реалног стања у наставној пракси и осмишљавање и пружање, како докторанд наводи, једног од могућих начина за превазилажење уочених проблема.

У раду се указује да пријемчивост ученика млађег школског узраста за картографске садржаје треба искористити на прави начин јер је истраживањем утврђено да успех њиховог усвајања зависи од начина реализације у наставном процесу. Ученицима је због тога потребно организовати адекватну обуку. Један од могућих начина обраде картографских садржаја који је у раду обрађен и разрађен је примена активних метода наставе које подразумевају кооперативне облике учења, теренски и истраживачки рад. Истиче се да примена активног учења у наставном процесу омогућава не само менталну активност ученика већ и њихову практичну активност. На тај начин се добијају различити продукти ученичког рада: планови, скице, модели рељефа, тематске карте, збирке и сл. Указује се да је све њих потребно детаљније анализирати и проучавати како би стручњаци

могли да ефикасније користе ова сазнања при изради географских карата које би се користиле у раду са ученицима млађих разреда. У раду се указује на то да би географске карте које би биле израђене на основу дечије перцепције простора знатно помогле ученицима да схвате реалност која је на њима приказана. Када би биле илустроване приказима географских чињеница представљених на самој карти заинтересовале би децу за исте и олакшале им усвајање наведених садржаја.

Допринос ове дисертације састоји се у томе што се у раду указује на потребу да се у будућности ради на истраживању односа између перцептивних способности и усмеравања младих на даље образовање у областима које подразумевају организацију простора, као и на потребу спровођења лонгитудиналних истраживања којима би се стекао увид у повезаност између начина обраде картографских садржаја и постигнућа ученика, као и евентуалне повезаности између примене активних метода наставе и даљег развоја перцептивних способности ученика. На тај начин докторанд наставља са проучавањем географских садржаја и когнитивних способности, који су били предмет његових објављених радова.

Практични значај спроведеног истраживања огледа се у могућности да се у наставном процесу искористи предложени модел реализације наставних садржаја из области картографије који доприноси пуној активности ученика чиме, доводи до успешнијег усвајања садржаја и могућности да се стечена знања примене у раду са картографским садржајима, али и у свакодневном животу.

Актуелност предложене теме дисертације огледа се у методолошком приступу који уважава интердисциплинарност Методике наставе природе и друштва као научне дисциплине. Тема дисертације разматрана је и обрађена са дидактичко-методичког и психолошког аспекта, уз пуно уважавање садржаја из области картографије. Спроведено истраживање је у складу са савременим настојањем да се наставни процес организује кроз свестрану активност ученика како би стечена знања постала њихова трајна својина која је лако примењива у даљем школовању и свакодневном животу.

Оцена да је урађена докторска дисертација резултат оригиналног научног рада кандидата у одговарајућој научној области

Полазећи од констатације да је географска карта веома важно наставно средство у настави Природе и друштва и Географије, и да се на основу географске карте „развија географско мишљење, памћење, резоновање и закључивање и упоређују географски различити и слични предели и простори“ (Секуловић, 1981:135 – 136), докторанд Мр Дејан Радивојевић разрађује начин на који ученици могу да овладају картом. Да би ученици могли да се користе географском картом, морају се најпре научити да карту „читају“, односно савладати картографску писменост. Картографска писменост је основни услов за коришћење географске карте.

У дисертацији се наводи да сам поступак стицања картографске писмености наилази на одређене потешкоће. Једна од њих је што се картографска писменост не стиче одједном већ у дужем периоду школовања. Друга произилази из чињенице да је учење географије условљено коришћењем саме карте, а иста се савладава на тај начин што се после основног упознавања карте она почиње користити у настави, па се учење географских чињеница и упознавање географске карте међусобно допуњују. Тај процес сличан је процесу учења технике читања, јер се уз учење азбуке учи и само читање, а

потом се читањем књига усавршава вештина читања. Картографска писменост и „читање“ карте сложеније је од учења читања. Истичући да свако слово представља један знак за један одређен глас, а да један картографски знак представља читаву једну врсту географских објеката који су међусобно слични по неким особинама, а различити по већини других особина, Мр Дејан Радивојевић с правом учачава да у томе настају највећи проблеми при реализацији картографских садржаја. Наиме, чак и ако ученик научи картографске знаке којима се обележавају одређени објекти, то аутоматски не значи да ће моћи да „чита“ карту јер не зна шта они заиста представљају, односно шта тим знацима у стварности одговара. Тиме се у раду долази и до проблема перцепције и значаја перцептивних способности за разумевање окружења и за његово симболичко представљање на географској карти.

На основу овога, у раду се наводи да стицање картографске писмености мора да се заснива на непосредном упознавању ученика са разноврсним географским објектима и појавама. Истиче се да се то постиже на тај начин што се полази од непосредног посматрања и што се онда на основу непосредног посматрања географских чињеница изграђују географски појмови, па се тек тада од њих прелази на географске знаке којима се ти појмови бележе на географској карти, а који су у односу на географске појмове апстракције вишег реда.

Докторанд истиче да постоје два основна проблема у поступку стицања картографске писмености за које се указује да је неопходно правилно их решити како би ученици могли успешно да се користе картома. Први проблем је у томе на који начин и по ком поступку се од стварних објеката и појава у природи прелази на географску карту на којој су они представљени посебним знацима. Други проблем је како да ученици помоћу географске карте у својој машти представе изглед стварног терена приказаног на карти. Први поступак, од рељефа до карте, је индуктивног, а други, од карте ка стварном рељефу, дедуктивног карактера. На основу емпиријске провере кандидат Мр Дејан Радивојевић истиче да без обзира на то они стоје у узајамној условљености, јер тек кад ученик може да прође оба „пута“ значи да је разумео географску карту.

Први поступак, поступак преласка са стварне природе на карту, доста је сложен. Може се реализовати на два начина у зависности од полазне основе. Први начин реализације је од плана до карте, а други од глобуса до карте. Који ће се од ових поступака применити зависи од самог узраста ученика. С обзиром да се ученици у картографску писменост непосредно уводе у трећем разреду, а неке елементе савладавају у првом и другом разреду, аутор рада истиче да треба поћи од плана јер се на тај начин обезбеђује поступност и примена свих дидактичких принципа у настави. Сваки други начин у условима наставног програма који имамо данас био би „читање пре него што су научили азбуку“, односно неприхватљив јер би од ученика захтевао много више времена, труда и механичког памћења. На тај начин се у раду потенцира активност ученика у наставном процесу и развој њихових когнитивних способности. Други поступак је дедуктивног карактера и омогућава да се у мислима, појмовно представе сви објекти и чињенице приказани на географској карти.

На основу наведеног произилази да је предмет истраживања сагледавање поступка и начина усвајања картографских садржаја и учачавање проблема на које се том приликом наилази, као и покушај да се исти превазиђу увођењем одређених активности за ученике. Докторанд истиче да ученичко искуство, склоности, машта и мотивација могу подстаћи и активирати ученика на самосталан рад, размишљање, закључивање, уопштавање. Самим

тим могу довести до лакшег усвајања одређених садржаја, њиховог бољег памћења и примене у одређеним ситуацијама. Сем тога, у раду је интересовање усмерено и на испитивање могућности да картографски садржаји, усвојени уз пуну активност ученика, обезбеде боље сналажење у простору и боље перцептивне способности. На тај начин је у складу са Гарднеровом теоријом вишеструке интелигенције за предмет истраживања издвојена визуелно-спацијална интелигенција као способност која доприноси успешнијој обради картографских садржаја. Отуда се у истраживању фокус ставља на подстицање и визуелно-спацијалне интелигенције ученика кроз активности приликом реализације картографских садржаја.

Визуелно-спацијална интелигенција односи се, пре свега, на сналажење у простору, али и на способност фигуративне и апстрактне визуализације, размишљање путем сликовних представа, могућност размишљања у трећој димензији, редефинирање и рекомпозицију постојећих ликовних композиција у нове. Сама ликовна креативност даље утиче на имагинацију, на способност обликовања у различитим дводимензионалним и тродимензионалним материјалима и на стварање различитих практичних задатака као што су цртежи, слике, планови, скулптуре, рељефи и слично. У раду се констатује да се ове могућности и способности ученика не користе, односно недовољно користе у наставном процесу при реализацији картографских садржаја.

Најзначајнији део рада је практична провера примене активних метода наставе јер је истраживањем утврђено да успех у савладавању картографских садржаја зависи од начина њихове обраде. Наиме, тестирањем паралелних група утврђено је да је експериментална група показала боља постигнућа на тесту знања, да је исте тестове брже решавала и да су знања стечена активним методама наставе трајнија и примењивија јер су иста далеко боља на вишим нивоима у тесту, који су у складу са Блумовом таксономијом циљева у когнитивној области.

Основна сврха и циљ рада су да се ученицима омогући да активним упознавањем, истраживањем и искуством дођу до неопходних сазнања о картографским садржајима. Даљим „систематизовањем, допуњавањем и реструктурирањем искуствених знања ученика и њиховим довођењем у везу са научним сазнањима, дечија знања се надограђују, проверавају и примењују“ (Правилник о наставном плану за први, други, трећи и четврти разред основног образовања и васпитања и наставном програму за трећи разред основног образовања и васпитања). Сам кандидат наводи да је опредељење за проучавање ове проблематике изазвано уоченим нескладом између дидактичко-методичке и психолошке теорије са једне стране и наставне праксе са друге стране. Уочени недостаци и проблеми у поступку реализације картографских садржаја, и постојање многих других који у самом раду нису наведени али се на њих посредно указује, а који недвосмислено истичу одређене потешкоће у раду са картографским садржајима, указују на потребу да се изнађу и предложе одређена решења којима би се унапредио образовно-васпитни рад.

На основу наведеног комисија констатује да је урађена докторска дисертација Мр Дејана Радивојевића под називом „Успешност усвајања картографских садржаја и перцептивне способности ученика млађих разреда основне школе“ резултат оригиналног научног рада кандидата у дидактичко-методичкој области.

Оцена о испуњености обима и квалитета у односу на пријављену тему

Докторска дисертација Мр Дејана Радивојевића садржи укупно 232 стране. На почетку су: насловна страна на српском и енглеском језику, подаци о ментору и члановима комисије, изјава захвалности и посвета, резиме и кључне речи на српском и енглеском језику и садржај, што је укупно 11 страна. Затим је представљена дисертација која има 217 страна и састоји се из седам основних делова: 1. Увод, 2. Теоријски приступ, 3. Методолошки оквир истраживања, 4. Резултати истраживања, 5. Закључак, 6. Литература и 7. Прилози. На крају рада на укупно 4 стране дате су изјаве о ауторству, истоветности штампане и електронске верзије дисертације и о коришћењу.

Теоријски део рада сагледава природу и друштво као наставну област указујући на све специфичности у односу на друге истицањем циљева и задатака и садржаја наставе. Затим се издвајају и прате специфичности картографских садржаја у оквиру ове области и приказује поступак њихове обраде, односно поступак увођења ученика у картографску писменост који је примењен у експерименту. Затим се разрађују проблеми односа традиционалне и савремене наставе и наводе се основна начела активне наставе јер су иста примењена у експерименталној групи. На крају се у овом делу рада сагледава структура и развој интелигенције, однос учења и развоја интелигенције и издвајају се перцептивне способности, где се посебно обрађује перцепција у картографији.

Методолошки део рада бави се одређењем предмета истраживања указујући притом и на претходна истраживања проблема - неуспеха ученика у области картографије, односно сналажења на географској карти и оријентације у природи. Такође се овај део бави и постављањем циљева и задатака истраживања, хипотезама истраживања, варијаблама истраживања, методама, техникама и инструментима коришћеним у истраживању, узорком истраживања, организацијом и током истраживања и начином обраде добијених података.

Резултати истраживања су следећи део у коме кандидат успешно интерпретира и интегрише добијене резултате. Сагледани су као постигнућа на тесту и ретесту знања при чему су истакнуте разлике између контролне и експерименталне групе. На исти начин се разматра и време потребно за решавање тестова знања и способности. Затим се приказују и коментаришу постигнућа ученика на тестовима знања и способности различитог пола и различитог места становања. Сагледавају се, најзад, релације између школског успеха ученика приказаног као општи успех ученика и успех из предмета Природа и друштво и њихових постигнућа на тестовима.

У закључним разматрањима испитују се све могуће теоријске и практичне импликације значајне за област наставе и образовања када је у питању реализација картографских садржаја, оријентација у простору и перцепција ученика. Осим тога указује се и на значај спроведеног истраживања и дају се конкретни предлози за будућа истраживања у области картографије и перцептивних способности.

Литература садржи попис релевантне домаће и стране литературе из области дидактичко-методичких наука, психолошких наука, посебно образовне психологије и теорија учења, као и географске и картографске литературе и методолошке литературе. Наводи се попис од 144 библиографске јединице од чега је 16 електронских извора. Коришћени извори су коректно цитирани и није уочено некритичко преузимање текстова.

Прилози дати на крају рада садрже две целине. Прву чини тест знања који су ученици решавали на тестирању и ретестирању, а садржи 18 питања конципираних по категоријама Блумове таксономије циљева у когнитивној области, укупно 6 категорија од којих по три питања одговарају свакој од њих. Други прилог односи се на нека решења ученика настала као резултат њиховог приказа одређених картографских знакова, на која кандидат указује у претходном делу рада истичући њихов значај за даља проучавања и усавршавања и прилагођавања картографије узрасту ученика млађег школског узраста.

Научни резултати докторске дисертације

У складу са циљевима истраживања, кандидат поставља основне хипотезе истраживања:

H₁: Претпостављамо да постоји статистички значајна разлика између контролне и експерименталне групе у постигнућима на тесту знања и на свим категоријама теста.

H₂: Претпостављамо да постоји статистички значајна разлика између контролне и експерименталне групе у постигнућима на ретестирању тестом знања и на свим категоријама овог теста.

H₃: Претпостављамо да постоји статистички значајна разлика између контролне и експерименталне групе у времену решавања теста знања и тестова перцептивних и спацијалних способности на тестирању и ретестирању.

H₄: Претпостављамо да постоји статистички значајна разлика у постигнућима на тесту знања и на тестовима способности по полу.

H₅: Претпостављамо да постоји статистички значајна разлика у постигнућима на тесту знања и на тестовима способности по месту становања.

H₆: Претпостављамо да постоји статистички значајна корелација постигнућа на тестирању и ретестирању тестом знања и тестовима способности са општим успехом ученика и успехом из предмета Природа и друштво.

H₇: Претпостављамо да постоји статистички значајна корелација времена тестирања и ретестирања тестом знања и тестовима способности са општим успехом и успехом из предмета Природа и друштво.

Општи истраживачки метод је емпиријски, изведен као експериментална студија. Узорак је обухватио 210 ученика који су похађали трећи разред основне школе током школске 2013/14. године у општинама Књажевац и Зајечар. У истраживању су коришћени следећи инструменти:

- За процену перцептивних способности ученика тест из батерије КОГ-3. То је Тест ИТ-1, тест спаривања цртежа који је намењен процени перцептивне идентификације и дискриминације који су адаптирали К. Момировић, Б. Волф и З. Цамоња.
- За процену спацијалних способности ученика тест из батерије КОГ-2. То је тест КБТ који је намењен процени фактора просторне оријентације и претпоставља способност манипулисања објектима с обзиром да подразумева могућности ротације, translације и развијања фигура у мислима. Аутор теста је П. Костић.
- За испитивање нивоа знања ученика из картографских садржаја на почетном тестирању и на ретестирању конструисан је тест знања који садржи шест нивоа сложености задатака дефинисаних у складу са нивоима који су дати у Таксономији циљева у когнитивној области коју је поставио Бењамин Блум.
- За прибављање података о исходима, циљевима и задацима и о садржајима наставног програма предмета Свет око нас и предмета Природа и друштво, о садржајима уџбеничке

литературе, као и за прикупљање општих података о испитаницима (њиховом полу и месту становања), коришћена је техника анализе педагошке документације.

У обради података, докторанд је користио следеће статистичке поступке: дескриптивну статистику; за утврђивање повезаности између испитиваних варијабли корелациона анализа; а за испитивање разлика између успеха на иницијалном и финалном тесту, као и за утврђивање разлика између подгрупа узорка, коришћен је Т-тест.

Резултати теоријског и емпиријског истраживања потврдили су полазно уверење да се обради картографских садржаја у наставној пракси приступа на неадекватан начин и да се исти обрађују шаблонизовано и без константне активности ученика. Отуда недовољно познавање географске карте и немогућност њеног „читања“ и адекватног сналажења на њој. То уједно значи да се на тај начин не остварују прописани циљеви и задаци, али и шире могућности које ови садржаји нуде.

Докторанд Мр Дејан Радивојевић с правом констатује да само пуна активност ученика у наставном процесу, како мисаона на решавању различитих проблема, тако и радна на изради различитих практичних задатака, може да допринесе успешнијем усвајању картографских садржаја. Тиме се истиче и вредност тако стечених знања јер она не само да су трајнија већ су и примењивија, што је истраживањем и емпиријски доказано. Перцепција непосредне околине незаобилазан је фактор успешног усвајања картографских садржаја. Са друге стране, перцепција садржаја приказаних на географској карти треба да омогући ученицима да успешно у мислима представе географски простор који је на карти представљен.

Примењивост и корисност резултата у теорији и пракси

Дисертација је од значаја за област Методике наставе, посебно Методике наставе природе и друштва. Добијени резултати у великој мери доприносе потпунијем сагледавању и расветљавању проблема усвајања и примене картографских знања, осмишљавању различитих активности у процесу активног учења и начина за превазилажење постојећих проблема. Такође, расветљавање односа примене активних метода учења у савладавању картографских садржаја и развоја перцептивних способности даје наставницима основне смернице о различитим поступцима који могу допринети развоју когнитивних способности, али и способности уопште.

Корисност дисертације се огледа и у упућивању на даља истраживања, пре свих на потребу спровођења лонгитудиналних истраживања како би се стекао увид у повезаност између начина обраде картографских садржаја и постигнућа ученика у каснијем школовању у области картографије, истраживања односа перцептивних способности и могућности даљег образовања у областима које подразумевају организацију простора, као и евентуалне повезаности између примене активних метода наставе и даљег развоја перцептивних способности ученика.

Начин презентирања резултата научној јавности

Након одбране дисертације рад или поједини његови делови ће бити презентовани на научним скуповима и кроз радове у еминентним часописима или у монографијама. Очекује се да ће се дисертација користити за даља истраживања и израду дипломских и мастер радова и докторских дисертација, али и да ће своје место наћи и у наставном процесу због њене дидактичке и методичке вредности.

Главни допринос дисертације

Докторска дисертација Мр Дејана Радивојевића под насловом, **Успешност усвајања картографских садржаја и перцептивне способности ученика млађих разреда основне школе**, је значајан допринос научном и стручном расветљавању односа наставних метода и успешности савладавања картографских садржаја у настави природе и друштва и узајамних веза између метода и процеса учења и развоја перцептивних и спацијалних способности у основошколском развојном периоду. Такође, резултати који указују на утицај активних наставних метода на усвајање картографских садржаја имају значајну практичну вредност јер указују на путеве квалитетнијег и применљивијег усвајања знања из области природе и друштва, а такође и на могућности даљег развоја перцептивних способности, што потенцијално даље увећава потенцијал за савладавање датих садржаја.

Предлог

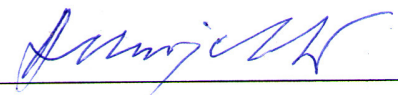
На основу свега изнетог, предлажемо Наставно-научном већу Учитељског факултета у Призрену – Лепосавић да се прихвати оцена и да се кандидату Мр Дејану Радивојевићу омогући усмена одбрана докторске дисертације под називом: **УСПЕШНОСТ УСВАЈАЊА КАРТОГРАФСКИХ САДРЖАЈА И ПЕРЦЕПТИВНЕ СПОСОБНОСТИ УЧЕНИКА МЛАЂИХ РАЗРЕДА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ**

ПОТВРЂУЈЕМО ДА КАНДИДАТ ИСПУЊАВА УСЛОВЕ УТВРЂЕНЕ ЧЛ. 55. ЗАКОНА О ВИСОКОМ ОБРАЗОВАЊУ И ЧЛ. 64. И 69. СТАТУТА УНИВЕРЗИТЕТА У ПРИШТИНИ.

У Лепосавићу, јуна 2016. године

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ:

1. Др Александар Милојевић, редовни професор,
Учитељски факултет у Призрену – Лепосавић,
ментор,

2. Др Сефедин Шеховић, редовни професор,
Учитељски факултет у Београду, члан,

3. Др Слађана Видосављевић, доцент, Учитељски
факултет у Призрену – Лепосавић, члан.